

De anställdas val?

»Trots detta framkallar kyrkovalet hos mig mest en känsla av trötthet«

Så är det då dags för kyrkoval igen. Ja, när ni läser detta är det redan över, men just nu i skrivande stund sitter jag och funderar över valveckans aktiviteter och hur jag ska lyckas med uppgiften att motivera folk att rösta, när jag ärligt talat har lite svårt att motivera mig själv. Och då ska ni veta att jag tillhör dem som tycker att en demokratisk organisation är en väsentlig, ja omistlig del i Svenska kyrkans identitet. Det är en teologisk fråga eftersom det demokratiska systemet trots sina brister ändå är det bästa system vi känner för att värna alla rösters rätt att höras, för att fördela makt så att den inte koncentreras till få med maktmissbruk och korrupktion som följd och för att beslut tas bäst i gemenskap, med debatt och förhandling, och inte i ensamhet. Jag finner skäl för detta i Jesu agerande gentemot samhällets utstötta, i Luthers osmickrande beskrivningar av den mänskliga naturen och kyrkohistoriens sätt att hantera beslutsfattande (även om det finns många mindre vackra exempel där – men demokrati är också konflikt).

Trots detta framkallar kyrkovalet hos mig mest en känsla av trötthet. Och jag vet att jag inte är ensam om att känna så. Det finns mycket som är problematiskt med kyrkovalet. Den överdimensionerade valapparat, att vissa nomineringsgrupper ser kyrkovalet som en upptakt inför riksdagsvalet, medan andra kallar sig opolitiska men har listor bestående av i princip samma namn som när de hade partibeteckning och att det är så svårt att finna anledningar att rösta att det enda skäl som egentligen vinner genklang är att minimera Sverigedemokraternas inflytande.

Frågan om huruvida Svenska kyrkan bör styras av partipolitiska grupperingar har diskuterats så flitigt att jag här istället väljer att vända på perspektivet och ställa en annan fråga: bör Svenska kyrkans anställda kandidera i kyrkovalet? Är det t.ex. lämpligt att vara präst i församling X och kyrkorådsledamot och därmed arbetsgivare för kollegorna i församling Y. Nu invänder säkert någon att det knappast är särskilt demokratiskt att ha förbud för att organisera och engagera sig för någon yrkesgrupp och det är naturligtvis helt korrekt. Likaså är det en helt rimlig ståndpunkt att t.ex. kyrkomötet behöver teologisk kompetens (utöver läronämnden) och att det behöver finnas såväl präster, diakoner som andra anställda som ledamöter där, men finns det

inte andra möjliga lösningar? Lösningar där teologer kan väljas in på sina teologiska meriter och inte behöva gå omvägen via mer eller mindre partipolitiska nomineringsgrupper?

Vad händer egentligen med den gemensamma ansvarslinjen om vi skulle se en utveckling där allt fler präster och diakoner innehar kyrkliga maktpositioner i egenskap av förtroendevalda samtidigt som kyrkoherdarnas ställning gentemot kyrkoråd och biskoparnas position i kyrkomötet sedan länge försvagats? Jag säger inte att det är fel att som präst eller diakon ställa upp i kyrkovalet och betvivlar inte att det sker med goda avsikter, men jag är uppriktigt nyfiken på hur man tänker kring sina roller. Jag är inte heller säker på att ett tvåkammerssystem i kyrkomötet med särskilda mandat för präster och diakoner är ett bra eller tidsenligt system, men jag vill uppmärksamma att en konsekvens av ämbetslinjens förlorade makt i kombination med de politiska partiernas retirering från kyrkovalet och ett allmänt minskat engagemang kan få en ”dold klerikaliserings” på förtroendemannasidan och en politisering av ämbetet som följd, vilket naturligtvis är ett sämre alternativ än en tydlig maktindelning. Räcker bestämmelsen att man inte kan kandidera till kyrkorådet i den församling där man är anställd i för en tid då det är allt vanligare att inte vara folkbokförd i sin tjänstgöringsförsamling?

Men viktigare än vem som sitter på vilket mandat är naturligtvis att det finns människor som driver frågor av vikt för Svenska kyrkans medlemmar, så att engagemanget inte måste motiveras med vilka man *inte* vill ska få inflytande och att det oavsett om det är obundna eller partipolitiska grupper som ställer upp i valet, inte för den vanlige tillhörige upplevs som en superintern angelägenhet med grupper utan urskiljbara skillnader. För om valet står mellan sju grupperingar som alla tycker att barn och unga, musik och diakoni är viktigt, ja varför ska man rösta då? Demokratin må vara viktig att värna som system, men den måste också fyllas med innehåll.

ELIN ENGSTRÖM

